

Apostolski sedež in referendum v Italiji

Koncil je pri odločbah o notranji ureditvi Cerkve močno poudaril razliko med vesoljno katoliško Cerkvijo, ki se razteza na ves svet in v kateri je papež kot Kristusov namestnik počelo in temelj ednosti, ter med delnimi Cerkvami ali škofijami, ki jih vodijo posamezni škofje in iz katerih sestoji ena in edina katoliška Cerkev. Za učinkovitejšo pastoralno delo v posameznih državah ali pokrajinah je koncil odredil, naj se škofje znotraj posameznih držav ali narodov povežejo v organizirano skupnost. Zbirajo naj se na škofskih konferencah ali posvetih, pri katerih naj razpravljajo o verskem položaju v deželi, razmišljajo o ustreznih oblikah pastoralne dejavnosti in sprejemajo primerne sklepe. S tem pa je priznana neka avtonomija Cerkvam posameznih držav ali narodov, tako da smemo govoriti o francoski, nemški, italijanski Cerkvi ali tudi o »Cerkvi na Slovenskem«, o »Cerkvi v Italiji« itd. Sicer pa že sv. Janez Evangelist v Razodetju govori o »Cerkvi v Efezu, v Smirni, v Pergamu...«

Kakor v ostalih državah se tudi v Italiji vedno vidneje uveljavlja zborna vodstvo italijanskih škofov, ki sestavljajo »Italijansko škofovsko konferenco« (Conferenza Episcopale Italiana - C.E.I.). Res je sicer da uredba italijanske Cerkve pod vodstvom škofov ni še prodrla v zavest italijanskih katoličanov, ki še vedno pripisujejo papežu in apostolski stolici, ker je zdaj v pristojnosti in pod neposredno odgovornostjo domačih škofov.

REFERENDUM JE BIL ITALIJANSKA NOTRANJA ZADEVA

Referendum o razporoki je bil notranja zadeva italijanske države ali tudi, če hočemo, italijanske Cerkve. Vsi državljani so bili poklicani, da se izjavijo o obstoju razporoke v državni zakonodaji. Ker pa poroka in razporoka nista zgolj etični in civilni ustanovi — za vse katoličane sta tudi zadeva vesti in verskega nauka — je italijanska Cerkev imela vsa pravico, da svoje vernike primerno pouči o bistvu zadeve in jih usmerja k takemu glasovanju, ki odgovarja verskemu nauku in pravnim predpisom. Če je smela vsaka stranka po svoje govoriti svojim pripadnikom, zakaj bi tega ne smela italijanska Cerkev?

Docela samosvoje in samobitno je bilo stališče Sv. sedeža, to je papeža in od njega odvisnih osrednjih vatikanskih organov, ki mu služijo pri vodstvu vesoljne Cerkve. Ko so v parlamentu razpravljali o uvedbi Fortunovega zakona o razporoki, je Sv. stolica, sklicujoč se na 34. člen konkordata, protestirala, trdeč, da se z ukinitvijo civilnih učinkov cerkvenih porok krši sam konkordat. Zdaj pa, ko je šlo za referendum, je Sv. sedež sklenil, da ostane izven vsakega vmešavanja, tudi zato, da bi ne mogel nihče obtoževati katoliške Cerkve, da je sprožila versko vojno. In res. Vse do zadnjih tednov pred referendumom je Vatikan molčal; vatikanski obveščevalni organi: L'Osservatore Romano, vatikanski radio in tiskovni urad so ohranili strog molk. Tudi vodilna cerkvena revija »Civiltà Cattolica« ni črhnila.

Dolžnost, da ob pripravi na referendum štiti verske in pravne vrednote zakonske in družinske skupnosti, je pripadala italijanski Cerkvi. Ko se v drugih državah bijejo podobne borbe, npr. glede splava, evtanazije, ni Sv. sedež, ki nastopa, pač pa so krajevne delne Cerkve, francoska v Franciji, nemška v Nemčiji, avstrijska v Avstriji, ki se docela samostojno in z lastno odgovornostjo zavzemajo po svojih škofih, ustanovah in zavednih vernikih za zmago katoliških načel v javnem življenju.

ZMEDA V NEDOLETNI ITALIJANSKI CERKVI

Italijanska Cerkev je še mlada. Zgodovinska vloga delnih Cerkva znotraj svojih držav ni še prodrla v zavest italijanskih katoličanov in niti ne številnih duhovnikov in škofov. V uri odločilne bitke za pravni obstoj krščanskega lika zakonske in družinske skupnosti je življenjska sila in udanost italijanske Cerkve dejansko odpovedala: namesto da bi se vsi strnili okoli svojih škofov in prisluhnili njihovim pozivom in pastoralnim napotkom, so se nešteti verniki, duhovniki in celo škofje obračali na papeža in pozivali Sv. sedež, naj vendarje avtoritativno nastopi. Lalcištni tisk je brž izkoristil zmedo in preplah v katoliških vrstah in trdil, da papež nikakor ne odobrava nauka in pastoralnih smernic italijanskih škofov in da je njegov molk kaj zgovorna obsodba. Ob načrtnem poskusu, da bi dosegli prelom med Sv. stolico in Italijansko Cerkvijo, je papež moral nastopiti.

Zaključnega izrednega zasedanja pred-

sedstva italijanske škofovske konference (C.E.I.), ki se je vršilo v Rimu 8. maja, se je udeležil tudi papež Pavel VI. Skofom se je zahvalil za opravljeno delo in dostavil: »V tem trenutku ne smemo zamolčati, da popolnoma odobravamo stališče, ki ste ga škofje zavzeli za zaščito družine skladno z zvestobo evangelija in nauku vesoljne Cerkve. Podprli ste pač versko, pravno, civilno, družbeno in pravno enovitost družinske skupnosti. Izjava, ki ste jo kot modri in odgovorni pastirji Italijanske cerkvenega občestva dali o nerazveznosti zakonske vezi, sloni na Kristusovi besedi in na samem bistvu družine. Ta izjava zahteva tudi od nas in predvsem od nas, da jo nedvoumno potrdimo in javno priznamo za veljavno in obvezno za vse, ki se zares zavzemajo za polnost zakonske ljubezni, za trdnost družinske ustanove, za varstvo in ljubečo vzgojo otrok.«

OBZALOVANJE SV. SEDEŽA NAD IZIDOM REFERENDUMA

Ko se je izvedelo za izid referenduma, je zavladala v Vatikanu osuplost, potrlost in bolelost: osuplost zaradi takšnega poraza in bolelost nad krutim odkritjem globoke krize italijanske Cerkve. Stari kardinal Ottaviani, ki je Cerkvi očital premajhno zavezništvo za obrambo družinske skupnosti, je menda vzkliknil: »Ta poraz je hujski od udara pri Porta Pia! Moč Vatikana je zdaj dokončno zlomljena!« A tu ni šlo za ugled Vatikana nego za zaton krščanske zavesti v Italiji, za krizo vere in cerkvene avtoritete med italijanskimi katoličani.

Papež Pavel VI. je tri dni po referendumu to odkrito priznal: »V zadnjem času smo veliko razpravljali o neločljivosti zakona. Zdaj vemo, da se je velika večina italijanskega ljudstva izrekla za zakon, ki nudi možnost za razvezo. To nas zelo boli. To nas preseneča in navdaja z žalostjo. Preseneča nas še posebej, ker številni kristjani niso podprli, kot bi bili morali, nerazveznost zakonske vezi. Menda se niso dovolj zavedali težkih posledic takšnega ravnanja, dasi so jih škofje javno poučili o božji in cerkveni zapovedi. Ta zapoved se tudi zdaj ni spremenila: zapoved živega Boga je hkrati zapoved Cerkve. Da se ravnanje ljudi, ki niso storili svoje dolžnosti, ne sprevrže v večno očitanje vesti, naj se vsaj v bodoče skupno z nami trudijo za utrditev pristnega vzora in zdravega razcveta krščanskih družin.«

Svetovno časopisje je proglašalo izid referenduma kot poraz Sv. sedeža. Angleški list »Daily Mail« je pisal: »Težak udarec za katoliško Cerkev ter politični poraz Vatikana.« Danski list »Politikens«: »Papež je izgubil referendum. Zmaga zdravega čuta v Italiji.« List »Le Figaro«: »Poraz duhovništva, zmaga naprednih, sodobnih, liberalnih sil!«

SV. SEDEŽ IN POSLEDICE REFERENDUMA

Pa tu ni šlo za prestiz Vatikana ali za poraz papeža, nego za dramatično dejansko katolištva v Italiji. Apostolski sedež bo zdaj nedvomno v luči referenduma preveril svoje odnose do italijanske Cerkve in se od nje precej odmaknil, da bo tako mogla vse bolj samostojno in odgovorno reševati svoje verske probleme tudi v odnosu do državnih oblasti. Revizija konkordata ter novo gledanje na Italijo, ki nima več katoliške večine, in na Rim, ki je izgubil svoj »svetostni značaj«, so stvarnosti, ki se jim ne bo več mogoče izmikati.

Apostolski sedež pa mora postati pristni glasnik vesoljne katoliške Cerkve, vedno bolj mednarodno, občeloške, ekumenski, zares temelj vesoljne ednosti in bratstva. Ne bo smel več gledati na svet z italijanskimi očmi in niti ne reševati svetovnih problemov v službi te ali one narodne skupnosti.

Katoliška Cerkev bo tako zastava, ki svobodno vplava nad narodi in ki prepričljivo vabi vsa ljudstva k vesoljnemu bratstvu v Kristusovem kraljestvu.

Hrvaška svetoletna romanja k Mariji Bistriški

V zvezi s svetoletnimi pobožnostmi je v nedeljo 26. maja obiskalo božjepotno cerkev v Mariji Bistriki nad 50.000 vernikov. Med udeleženci tega velikega »narodnega romanja« je bilo kar štirinajst škofov in nad 100 duhovnikov. Romarji so prišli iz vseh krajev Hrvaške. Med njimi so bili mladi delavci, študentje, manjše skupnosti, ki so navdušeno prepevali nabožne pesmi. Številni so prišli — kot je že stara navada — peš iz Zagreba. Okoli 20.000 romarjev je šlo k obhajilu. Lepo doživetje je bila tudi pobožnost križevega pota, med katero so križ, za vsako postajo po eden, nosili vsi škofje.

OKNO V DANAŠNJI SVET

Letošnje binkošti v Sloveniji

V ljubljanski stolnici je nadškofu Pogaičniku pri birmovanju pomagal kanonik in škofov vikar za mesto Ljubljana Jože Kvas. Ta pastoralna novost je v veliki meri pripomogla, da je birma (bila je tu prvič med mašo) potekala v redu, zbrano in brez zavlačevanja. Med slovesnostjo je stolni pevski zbor z orkestrom izvajal Hilberjevo latinsko mašo.

Ljubljanski pomožni škof Stanko Lenič je birmoval v župniji sv. Petra v Ljubljani, mariborski pomožni škof Vekoslav Grmič pa v župniji Rešnjega telesa v Mariboru.

Trpljenje — najbolj rešeniška pot

V Rimu se je pred kratkim končalo pomladansko zasedanje papeških misijskih družb. Na srečanju ni šlo toliko za razdeljevanje denarja, ki so ga za misijske potrebe Cerkve velikodušno poklonili verniki iz vsega sveta, kolikor za iskanje novih poti misijske dejavnosti. Oznanjevanje evangelija je sicer povezano z življenjem Cerkve in njenega »načrta«, vedno znova pa se mora prilagajati novim življenjskim razmeram. Zato je papež Pavel VI. voditelj misijskega dela ob sprejemu opozoril na ta novi svet, v katerem moramo širiti božje kraljestvo.

Kljub vsem novostim ne smemo opustiti večno stare in vedno nove poti odrešenja — trpljenja. Prvi in najodličnejši misijonarji so še vedno bolniki, vsi, ki trpijo, pa svojih preizkušenj ne razmetavajo v prazno. Kristus je pot trpljenja posebej sprejel v svoj načrt odrešenja. »S svojim trpljenjem nas je odrešil.« Tako nam je ostalo njegovo trpljenje vzpodbuda za naša prizadevanja. Duhovnik Chevrier je lepo zapisal: Duše vodimo z oznanjevanjem, rešujemo pa jih s trpljenjem.

V zadnjem času smo pričeli velikih sre-

čanj raznih vrst trpinov, ki se sestajajo, da bi še bolj osmislili svojo bolečino in je ne bi — ko jim je dana — brezplodno zapravljali. Najpomembnejša srečanja te vrste so v Lurdu in v Fatimi.

Angleški primas potuje

Primas anglikanske Cerkve dr. Michael Ramsey je bil od 24. do 31. maja na obisku v Vzhodni Nemčiji, kjer je bil gost berlinskega škofa kardinala Bengscha. Imel je razgovore tudi s predstavnikom moskovskega patriarha nadškofom Filaretom. Primas dr. Ramsey bo 15. novembra letos, ker bo dosegel 70 let starosti, odstopil. Njegov naslednik bo škof dr. Donald Coggan.

Zborovanje katoliških zdravnikov

Konec maja so zborovali v Barceloni na Španskem katoliški zdravniki z vsega sveta. Razpravljali so o razmerju med zdravnikom in bolnikom. V imenu papeža Pavla VI. je poslal udeležencem pozdravno pismo državni tajnik Villot. V pismu je omenil tudi potrebo po primerni in obzirni informaciji bolnika in njegovih svojcev o bolnikovem zdravstvenem stanju ter potrebo pristanka bolnika na način zdravljenja, ki mora vedno ostati v okviru moralnih zakonov.

Letošnji kongres »Cerkve v stiski«

V Königsteinu blizu Frankfurta v Zah. Nemčiji bo od 25. do 28. julija kongres združenja »Cerkve v stiski«. Letos bodo udeleženci razpravljali o temi »Humanizem - marksizem - krščanstvo«. Naj omenimo naslove nekaterih predavanj: Cloveštvo v marksizmu in krščanstvu; Cena človeka v socialistični družbi; Človek in sredstva družbenega obveščanja v Sovjetski zvezi; Ali je krščanstvo alternativa?

Velik dan v življenju ameriških Slovencev

Letošnja nedelja 19. maja je bila za ameriške Slovence izredno pomembna. Na ta dan je obhajal svojo 50-letnico Slovenski narodni dom na St. Clairju in na njegovem odru so složno nastopila številna slovenska kulturna društva in pokazala, da je zavest slovenstva in bratstva vsaj včasih močnejša od vseh strankarskih in političnih razlik.

Na ta dan so Združena slovenska društva (United Slovenian Society) razvila eno največjih parad v zgodovini mesta Cleveland in prepričala navdušeno množico, da je v naših organizacijah in podjetjih še mnogo življenjske moči in da obstajajo pogoji za živahno nadaljnjo rast in razvoj.

Na ta dan je v Narodnem domu in izložbah Slovenski institut (Slovenian Research Center of America) razstavil več sto slik in dokumentov, ki neizpodbitno dokazujejo, da so bili tudi Slovenci med zelo pomembnimi ustvarjalci ameriške in svetovne kulture in civilizacije.

Ob tej priložnosti je Slovenski institut razposlal v svet tudi okrog tisoč izvodov svojih poročil v slovenski in angleški izdaji, kjer poleg drugih zanimivosti prvič v zgodovini čitamo o dolgi vrsti slovenskih izumov in položajev, ki so pomagali kovati usodo in narodno obrambo Amerike in o tem, kako je Slovenec Maks Stupar iz Metlike zgradil eno prvih tovarn letal v Ameriki in na svetu, ali kako se je dr. Wernher von Braun, skupaj z drugimi prvaki vesoljskih prvakov, učil od slovenskega pionirja Potočnika-Noordunga.

In na ta dan je po vsej verjetnosti prvič v zgodovini predsednik velike ameriške univerze slovesno izročil slovenskemu ameriški študentu Slovensko nagrado (Slovenian Studies Award). Na univerzi v Kentu, nedaleč od Clevelanda, Barbertona, Akrona in drugih slovenskih naselbin je med ploskanjem tisočglave množice stopil na slavnostni oder mlad slovenski ameriški študent Richard Hlabše. Nagrado mu je slovesno izročil in mu prvi čestital sam predsednik univerze dr. Glenn Olds.

Richard, čigar starši živijo na Myron cesti v slovenski st. clairski naselbini v Clevelandu, je član že tretje generacije, a vendar je še vedno zelo zaveden Slovenec, ki rad igra in poje slovenske pesmi in ne more prečvaliti slovenskih štrukljev ter žgancev. Slovensko nagrado pa je dobil za izredno pridnost in izjemni napredek pri študiju slovenščine. Ta študij je proglasil za svoj najljubši predmet, čeprav ima tudi v vseh drugih predmetih same odlične ocene.

Slovenska nagrada (Slovenian Studies Award) je skupaj z Richardovim imenom vpisana tudi v univerzitetno spominsko

knjigo, Honors Day 1974. Nagrada ni le krona sedem let nepretrganih slovenskih študij na Kentski univerzi, ampak predstavlja tudi visoko akademsko priznanje slovenski kulturi in vsem ameriškim Slovincem.

Prof. Edi Gobec

Iz dejavnosti Slovenske skupnosti

Svet Slovenske skupnosti je svojo zadnjo sejo 6. junija posvetil mnogim perečim problemom, o katerih se je razvila po uvodnih besedah predsednika dr. Hareja in po tajniškem poročilu dr. Stoke živahna diskusija, v katero so posegli številni udeleženci.

Daljša diskusija se je razvila predvsem glede sodelovanja Slovenske skupnosti na bližnji mednarodni konferenci o manjšinah. Z goriško SDZ izdeluje vodstvo Slovenske skupnosti skupni referat o položaju Slovencev v Italiji.

Svet je nato obravnaval probleme, ki so se v zadnjem času zvrstili v okviru sodelovanja s strankami leve sredine, predvsem glede okrepitev tržaškega pomorstva in pristanišča, s čimer je imela Slovenska skupnost globlji razgovor tudi s konfederacijo krajevnih sindikalnih organizacij CGIL, CISL in UIL.

Positivno je svet ocenil stike, ki so bili v zadnjem času opravljeni s sindikalnimi organizacijami glede splošnih socialnih in gospodarskih problemov ter s predstavništvom telesno oviranih otrok glede socialnih vprašanj. Prav tako pozitivno je svet ocenil vzpostavitev vezi z manjšinskimi organizacijami v severnem delu Italije, predvsem s francoskimi v Dolini Aosta ter z južnotirolsko SVP.

Svet je nadalje obravnaval probleme, ki jih je referendum o razporoki vnesel v splošno ter v tržaško politično življenje, posebej pa v življenje slovenske narodne skupnosti, in ugotovil, da je treba voditi odločen boj za dosledno enakopravnost slovenskega jezika v javnosti; s tem v zvezi je izrazil upanje, da bodo vse demokratske stranke podprle med drugim tudi popravek Slovenske skupnosti v deželnem svetu, ki predvideva pravico do uporabe slovenskega jezika v tem organu.

Svet Slovenske skupnosti je ob koncu izrazil zaskrbljenost zaradi nenehnega fašističnega rovarjenja in sklenil, da bo Slovenska skupnost po svojih močeh še dalje delala in sodelovala tudi z drugimi demokratičnimi silami in boju proti fašistični nevarnosti.

Obenem je svet sprejel sklep, da bo redni občni zbor Slovenske skupnosti 6. junija.

Z GORIŠKEGA

Ob 12. obletnici smrti prof. Mirka Fileja

Pred dvanajstimi leti, 10. junija 1962, je umrl v Gorici profesor in duhovnik Mirko Filej. Dva tedna prej je v cerkvi sv. Ivana obhajal svojo srebrno mašo. Nihče ne bi mogel popolnoma nadomestiti vrzeli, ki je zazijala med nami na Goriškem z njegovo smrtjo. Pokojni profesor je bil duša vsega kulturnega življenja, zlasti še na pevskem področju.

Spominu pok. profesorja Mirka Fileja smo se oddolžili v ponedeljek 10. junija z mašo zadušnico pri Sv. Ivanu. Daroval jo je župnik msgr. Franc Močnik ob asistenci dr. Humarja in dr. Markuže. Ob evangeliju je imel dr. Humar lep govor. Poudaril je, kako je tudi kulturno udejstvovanje predevangelizacija za globlje dojemanje evangelija in kako moramo vsi slediti zgledu, ki nam ga je zapustil pokojni profesor Filej. Mašo je spremljalo ubrano petje članov zborov »Mirko Filej« in »Lojze Bratuž«.

Vsi smo sodgovorni za rast Cerkve

Iz Apostolskih del vzemo, da sta Pavel in Barnaba naletela na nepričakovane težave. Kristjani iz vrst Judov niso odobraval njunega apostolskega dela. Niso bili zadovoljni, da širita Kristusov nauk med pogani. Koliko je bilo treba dokazovati, da je prišel Kristus za vse ljudi na svet, da je za vse trpel in umrl, da je vse odrešil in da je njegova volja, da so vsi ljudje deležni njegovega odrešenja. Prav zaradi tega vprašanja je prišlo do prvega vesoljnega cerkvenega zboru v Jeruzalemu.

Kakšno sliko nam pa pogosto kažejo naše verske skupnosti, naše župnije? Cerkev je v našem času dobro organizirana. Razdeljena je na škofije in škofije obsegajo določeno število župnij. V župniji je eden ali več duhovnikov, ki v škofovem imenu vršijo dušnopastirsko delo v župniji.

Zadnji koncil je nakazal pot, kako naj bi prišlo spet do večjega sodelovanja vseh vernikov. Vsi naj bi se čutili odgovorne za versko življenje v župniji in seveda tudi v vesoljni Cerkvi.

Pokazalo pa se je, da smo močno navezani na dosedanja način dušnega pastirstva v župniji. Radi prepučamo vse odgovornosti in tudi večino dela tistim, ki so od škofa za to postavljeni. Mnogi pričakujejo, da bo župnik napravil vse sam. In če potem ni vse tako narejeno, kot si želijo, ga neizprosno kritizirajo.

Seveda se dogaja tudi obratno, da duhovniki želijo narediti vse sami in ne zaupajo članom župnijske skupnosti. Niti priložnosti jim ne dajo, da bi se izkazali. Apostolska dela pa nas učijo, da je apostol Pavel gradil na zaupanju. Duhovnik ni gospodati skupnosti, ampak njen služabnik.

V župniji so navadno ustanovljene razne organizacije, ki se posvečajo določenim nalogam: dobrodelnosti, misijonom, mladinski, preučevanju sv. pisma itd. Ta raznolikost je razveseljiva, dokler vlada v njih pravduh in pripravljenost za sodelovanje z drugimi. Odločilno je božje delovanje.

Samo tam, kjer so razumeli, da smo vsi navezani drug na drugega, da nobena oseba in nobena skupina ni sama sebi smoterna, ampak je poklicana, da izpolni božje delo, bo lahko deloval Duh božji. Iskati je treba novih oblik. Ne smemo se bati tveganja. Samo tisti, ki meni, da je vse odvisno od človeške modrosti, ne bo našel moči za tveganje. Kdor misli, da je vera zavarovana le z dobro organizacijo, postaja nehoča grobar vere.

Pravo življenje iz vere je možno le v tesni povezanosti s skupnostjo. Tega nas učijo verske skupnosti prve Cerkve. Posnetje majno prve kristjane v njihovem čutenju za soodgovornost in pripravljenost za pomoč.

Japonski verski tednik

Na Japonskem je do sedaj izdajala katoliški verski tednik »Catholic Shimbun« Družba sv. Pavla, sedaj pa so prevzeli skrb za izdajanje lista japonski škofje. Tako vodi uredniški odbor tokijski pomožni škof Mamao, upravo pa podtajnik japonske škofovske konference p. Miura. V uredništvu in v upravi je stalno zaposlenih po sedem ljudi. Vsaka številka tednika ima datum nedelje, čeprav izide list že nekaj dni prej, da list do nedelje lahko prejemajo vse župnije. Uredniki veliko dajo na dopisniško mrežo, saj krajevna poročila naj bi boljše vernike med seboj. Lani so na Japonskem našeli 362.000 katoličanov.

Kljub dežju velik uspeh

IV. zamejski festival narodno zabavne glasbe v Steverjanu je bil velika glasbena manifestacija tako glede na število prijavljenih ansamblov kot glede na množično udeležbo gledalcev kot tudi glede kulturne povezave Goriške, Tržaške in Koroške z matično domovino Slovenijo.

Na prireditve se je prijavilo 25 ansamblov: sedem iz zamejstva in 18 iz Slovenije. Iz zamejstva so se prijavili »Veseli števerjanski fantje« iz Steverjana, »Kraški odmevi« iz Doberdoba, »Igo Radovič« iz Nabežine, »Tajms« in »Galebi« z Opčin, »Kondor« iz Bazovice in »Fantje iz Podjune«, Dobrla ves (Koroška).

Na sobotnem večeru 8. junija naj bi nastopilo vseh 25 ansamblov. Dva sta umanjala. Strokovna komisija je pripustila v finale 12 najboljših. Ti so se nato pomerili naslednji dan popoldne.

Prireditve na prostem so vedno tvegane za prireditelje. Pri tem je vreme odločilni dejavnik. Letos Steverjancem ni bilo preveč naklonjeno. V soboto zvečer je bilo zelo hladno, v nedeljo pa je dež prisilil nastopajoče ansamble in občinstvo, da so se zatekli v dvorano Zupniškega doma.

Program se je sicer nemoteno razvijal, a mnogi od prisotnih so bili oropani užitka poslušati poskočne napeve, saj so bili prisiljeni ostati izven dvorane. Naj bi prireditelji za bodoče prireditve mislili na kako plastično streho, ki naj bi jo raztegnili nad prireditvenimi prostori. Tako jim ne bo treba biti odvisen od vremenskih neprilic in trepetati za uspeh prireditve.

Le prodajalci pijače in jedil so pogumno vztrajali na svojem prostoru in napravili so prav: ni jim manjkalo zadovoljnih obiskovalcev.

Po uradnem tekmovalstvu je nudil res lep in umetniško dognan program znani ansambel »Mihe Dovžana« s pevko Ivanko Kraševac in kvintetom »Gorenjci«. Ta ansambel dobro poznamo že z radia, toda slediti mu iz oči v oči je vse nekaj drugega. Vsekakor so prireditelji prav storili, da so ta priznani ansambel kot gosta povabili na festival.

Nastopu ansambla »Mihe Dovžana« je sledila razdelitev nagrad.

Komisija za ocenjevanje besedila (ga. Ljubka Sorli Bratuževa, prof. Jože Seražin iz Trsta in prof. Emil Valentinčič iz Gorice) je prisodila nagrado besedilu »Zemlja draga, košček domovine«, ki ga je sestavil Saša Martelanc, izvajal pa ansambel »Kondor« iz Bazovice. Nagrada, ki jo je podelil sam prireditelj, je bila 50.000 lir.

Komisija za ocenjevanje glasbe pa je podelila vrsto nagrad. Sestavljali so jo prof. Zorko Harej iz Trsta kot predsednik, kot člani pa zastopnik revije »Antena« iz Ljubljane Tomaž Tozon, predstavnik revije »Stop« iz Ljubljane Brane Golob, prof. Humbert Mamolo iz Trsta, dr. Andrej Bratuž iz Gorice, Ciril Terpin iz Steverjana in trije zastopniki prisotnega občinstva.

Pokal števerjanske občine za prizadevanost so prejeli »Fantje iz Podjune« iz Dobrla vesi na Slovenskem Koroškem. Ansambel »Tajms« z Opčin je prejel pokal za prikaz novih izraznih poti v narodno zabavni glasbi. Pokal je izročil predsednik SKPD »F. B. Sedej« Aleš Pintar.

Nagrado 1.500 Ndin revije »Antena« je kot najboljši debutant prejel ansambel »Toneta Zagarja« iz Ljubljane za skladbo »V Steverjan«. Nagrado je izročil zastopnik omenjene revije Evgen Jurič. Isti ansambel je iz rok deželnega svetovaleca dr. Draga Stoke prejel tudi pokal podjetja Košič iz Gorice.

Občinstvo si je izvolilo kot najboljši an-

sambel »Iga Radoviča« iz Nabežine, ki mu je ugajal zlasti s pesmijo »Oj dekleta«. Nagrado 1.500 Ndin revije »Stop« je ansambel podelil predstavnik revije Brane Golob, števerjanski župan Slavko Klanjšček pa je istemu ansamblu izročil še pokal Zveze slov. katol. prosvete iz Gorice.

Priznanje v nagradi 50.000 lir najboljšemu harmonikarju za izjemno muzikalnost in tehnično znanje je prejel od prirediteljev Ličo Bregant, ki je nastopil v okviru ansambla »Mejaši« iz Gorice.

Nagrado za najboljšo izvedbo je ocenjevalna komisija prisodila »Planinskemu instrumentalnemu kvintetu« iz Radomelj za skladbo Jožeta Smita »Kočijaževa polka«. Nagrado prireditelja 100.000 lir je izročila pokrajinska odbornica Marija Ferletičeva, zastopnik ansambla »Lojzeta Hledeta« pa še pokal.

Prva nagrada 150.000 lir za najboljšo melodijo pa je bila prisojena ansamblu »Odmevi« iz Lukovice za skladbo Matije Cerarja »Pravljica davnih dni«. Izročil jo je generalni konzul SFR Jugoslavije v Trstu Boris Trampuž.

Med gosti je bil tudi direktor Ptujškega festivala Miha Gobec. Tega festivala se šte-

Slovenski starši! Poskrbite, da bo vaš otrok ostal član slovenskega občestva tudi ko bo odrasel. To pa bo mogoče le, če ga boste vpisali v slovensko šolo. Storite to nemudoma in pokažite s tem, da vam slovenstvo ni prazna beseda.

verjanski ansambel »Lojzeta Hledeta« rad udeležuje in je v Ptujju vedno pozorno sprejet.

Napovedovalec je bil oba dneva Marijan Stemberger iz Ptujja, ki je prišel na obisk v Steverjan in iz prijaznosti prevzel napovedovanje. Bilo ga je res užitek poslušati, s kakšno lahkotnostjo, lepo izgovarjavo in izrazno močjo je povezoval nastopajoče z občinstvom. S svojim nastopom je vso prireditev zelo obogatil. Naj še pride med nas, domači napovedovalci pa naj se ob njem učijo, kako je treba to vlogo opraviti, da je učinkovita in zadovoljli poslušalce.

Prireditelji smejo biti z doseženim uspehom IV. zamejskega festivala narodno zabavne glasbe zelo zadovoljni. Trud, skrb in požrtvovalnost števerjanske mladine so ponovno prišli do polnega izraza. Naj bi bilo tako tudi prihodnje leto! —ej

Pogled na del mesta Trnovo in na reko Jantra, ki se v obliki dvojne črke S vije okrog mesta

11 škofij ali metropolij; eno škofijo imajo celo v Sev. Ameriki. Duhovnikov je okrog 2.000, redovnikov in redovnic komaj 500. Semenišče je le eno in sicer v samostanu Čerepovec blizu Sofije. Teološka fakulteta v Sofiji je bila preimenovana v višjo teološko akademijo sv. Klimenta Ohridskega.

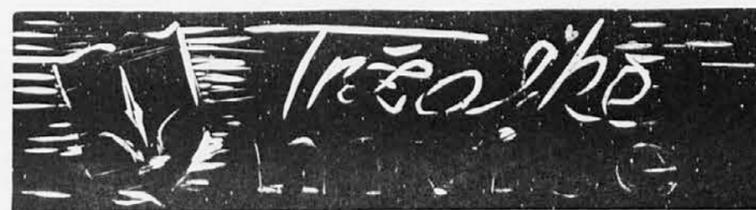
Verskega tiska je malo. Kot tednik izhaja »Cerkoven Vestnik«, ki je uradno glasilo patriarhata. Enkrat na mesec izide »Duhovna kultura«, teološka akademija pa izdaja enkrat na leto svoj zbornik.

Verska vzgoja ljudstva, zlasti mladine, je zelo pomanjkljiva. Po zakonu o verskih skupnostih ima državna oblast nad celotnim cerkvenim delovanjem popolno nadzorstvo. Zato je položaj bolgarske Cerkve vreden sočutja, razumevanja in dobrohotne presoje.

PROTI TRNOVEMU

Po tem izletu v zgodovino bolgarske Cerkve, poskusov zedinjenja in današnje stiske se vrnimo v mesto Gabrovo, kjer je bil v bližini rojen nesrečni škof zedinjenih Bolgarov Jožef Sokolski.

Od Gabrovega do Trnovega je še 48 ki-

Turneja SS gledališča po Jugoslaviji

Stalno slovensko gledališče iz Trsta se je vrnilo s sedemnajstdnevne turneje po Jugoslaviji, kjer je bilo deležno izrednega sprejema in velikega umetniškega uspeha. Gledališče je nastopilo z 12 predstavami Eduarda De Filippa »Božič pri Cupiellovih« v Postojni, Murski Soboti, Ptujju, Mariboru, Ljubljani, Črnomlju, Metliki, Zagrebu, Karlovcu, Ohridu, Skopju in Beogradu ter z dvema predstavama Asturiasove drame »Torotumbo«.

Razni jugoslovanski časopisi in vse radiotelevizijske postaje so zelo obširno poročali o predstavah in kulturno politični pomembnosti gostovanja gledališča slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, zlasti še o veliki uigranosti ansambla in umetniški moči posameznih igralcev. Razne gledališke hiše in najvišji predstavniki kulturnih in družbeno političnih organizacij so povsod priredili sprejeme in poudarili vso svojo naklonjenost do tržaškega gledališča in do vse naše narodnostne skupnosti.

S tem v zvezi je treba poudariti, da je v celoti prišla do izraza vloga tržaškega gledališča, ki poleg nenehne, spontane in organske povezanosti s kulturo matičnega naroda in celotnim jugoslovanskim kulturnim prostorom opravlja tudi zlahtno nalogo povezovanja dveh različnih svetov, ki se na tem ozemlju srečujeta, spoznavata in medsebojno oplajata.

Na tem dolgem in napornem gostovanju se je ves ansambel SSG izkazal z veliko požrtvovalnostjo in še enkrat potrdil, kako trdoživost, ljubezen in predanost umetniškemu poklicu lahko nadoknadijo velike težave in neurejenost gmotnega in pravnega položaja, zaradi katerega se ta pomembna ustanova Slovencev v Italiji še danes bori z vprašanjem svojega obstoja.

SSG

Nagrada »Devinski grad«

Tudi letos bo dodeljena po blagohotni pobudi kneza Rajmunda della Torre e Tasse nagrada človečanske dobrote in vzajemnosti »Devinski grad«, ki naj bi pospeševala čut občanske skupnosti in tekmovalnega duha na področju moralnih in duhovnih vrednot. V ta namen je bilo lani

ustanovljeno posebno združenje.

Nagrado bodo podelili 31. avgusta med javno svečanostjo v devinskem gradu. Obstajala bo v pergamentni diplom, ki jo bo utemeljevala in v vsoti 400.000 lir, tako razdeljenih: 50.000 lir otroku od 6 do 15 let starosti, ki se je odlikoval s posebnim dejanjem dobrote; 150.000 lir mladeniču od 15 do 25 let starosti; 200.000 lir starejšim od 25 let, katerih vedenje dokazuje posebno človečansko vzajemnost.

Za nagrado »Devinski grad« se bodo lahko potegovali vsi občani občine Devin-Nabežina, moški in ženske, glede katerih dva občana jamčita za dejanje dobrote ali človečanske vedenje. Ta dva občana bosta morala najkasneje do 31. julija predložiti osebne podatke predlagane osebe za nagrado in zadevno utemeljitev v prošnji, naslovljeni na razsojevalno komisijo nagrade »Devinski grad«, ki ima sedež v devinskem gradu.

Razsojevalno komisijo nagrade »Devinski grad« sestavljajo župan Devina-Nabežina ali njegov pooblaščenec, ki bo njen predsednik; predsednik občinske podporne ustanove ali njegov pooblaščenec; zdravstveni referent občine Devin-Nabežina; didaktični ravnatelj šol s slovenskim učnim jezikom občine Devin-Nabežina; župnik ene od župnij v občini Devin-Nabežina z rotacijskim turnom, kar bodo določili župniki sami, in tri osebe, biva-joče v občini Devin-Nabežina, ki jih bo iz leta v leto izbiral knez della Torre e Tasso.

Aretrana atentatorja na slovensko šolo pri Sv. Ivanu

Tržaška kvestura je uradno sporočila, da so policijske oblasti aretirale Bena Viezzolija in Claudia Luina, ki sta znana po svoji fašistični miselnosti in pripadnika razpuščene neofašistične organizacije »Avanguardia Nazionale«. Oba naj bi bila vpletena v nedavni bombni atentat na slovensko šolo pri Sv. Ivanu v Trstu.

Širite »Katoliški glas«

Glasbeni festival v Stresi

Za letošnji mednarodni glasbeni festival v Stresi (Lago Maggiore) se obeta vrsta silno zanimivih in privlačnih koncertnih prireditev. Festival bo trajal od 25. avgusta do 19. septembra in bo obsegal orkestralne, zborovske, komorne in solistične zasedbe. Festival bo odprlo gostovanje v Stresi že domačih ansamblov orkestra »Deutsche Solistenvereinigung« ter zborov Bach iz Fribourga ter Sv. Cecilije iz Frankfurta, ki bodo skupno s priznanimi solisti predvajali Bachov »Božični oratorij«. Med večjimi ansambli naj omenimo nastope Menuhin Festival Orchestra, Filharmoničnega orkestra iz Los Angelesa in komornega orkestra iz Lausanne. Kot dirigenti bodo med drugimi nastopili Yehudi Menuhin (tudi kot violinist), Zubin Mehta, Armin Jordan in Theodor Egel.

Spored obsega še vrsto koncertov priznanih solistov, kot so flavtist Severini Gazzelloni, organist Fernando Germani, pianista Alexis Weissenberg in Svatoslavl Richter. Od komornih skupin bodo med drugimi nastopili duo Fournier-Fonda, Tržaški trio ter duo Accardo-Argerich.

MESTO SLAVNE PRETEKLOSTI

Ni dokazov, da bi bil kraj naseljen že v dobi trakijskih rodov ali v rimskih časih ali od bizantinskih osvajalcev. Svoj začetek ima v uporu, ki sta ga jeseni leta 1185 dvignila zoper Bizantince bolgarska bojarja (plenilca) brata Assen in Peter. Ze leta 1187 sta kronala svoj boj z mirom, ki so ga Bizantinci podpisali in s tem priznali Bolgarom neodvisnost.

Sprva se je to drugo bolgarsko kraljestvo raztezalo le na področje balkanskega pogorja; car Kalojan (1177-1207) pa je Bizancu iztrgal dele Trakije in Makedonije ter dosegel, da ga je leta 1204 papeški odposlanec kronal za kralja Bolgarov. Na-

Pevski zbor »Fantje izpod Grmade« priredi v nedeljo 16. junija ob 17. uri

LJUDSKI PRAZNIK v Medjavasi

Sodelovali bodo:

- Moški zbor »Fantje izpod Grmade«
- Učenci osnovne šole iz Medjavasi s šaljivimi prizori
- Mešani zbor »Rdeča zvezda« iz Saleža
- Dekliški zbor iz Devina
- Moški zbor »Igo Gruden« iz Nabežine
- Koncert ansambla »Igo Radovič« in prosta zabava.

Poskrbljeno bo za domača jedila in pijačo. - Vljudno vabljeni!

Zakon za slovenske šole se je začel izvajati

Kot znano, je stopil v veljavo državni zakon za slovenske šole, ki nosi ime Belci-Skerk. Ta zakon se je sedaj začel izvajati in se bo izvajal v raznih določilih, dokler ne bodo vsa določila izpeljana.

Zato je naše uradništvo naprosilo slovenskega šolnika, strokovnjaka v šolski zakonodaji, da bi ta zakon osvetlil v raznih točkah, ki jih prinaša. Za danes poročamo le o tem, kakšen je bil izid volitev v deželno komisijo za slovenske šole.

Zakon Belci-Skerk predvideva pri deželnem šolskem skrbništvu v Trstu posebno komisijo za zadeve slovenskega šolstva. Komisijo sestavljajo izvoljeni zastopniki slovenskih šolnikov in sicer po en ravnatelj višjih srednjih šol, en ravnatelj nižjih srednjih šol, en nadzornik osnovnih šol, en didaktični ravnatelj, en profesor višjih srednjih šol, en profesor nižjih srednjih šol, en učitelj osnovnih šol.

Dne 28. maja so se vršile zadevne volitve. Izvoljeni so bili: ravnatelj Vladimir Turina, ravnatelj Ivan Baša, šolski nadzornik Oskar Bolè, didaktični ravnatelj Egidij Strnad, prof. Albin Sirk, prof. Aleksander Kriščak, učiteljica Ivana Hrovatin.

Iz izidov je razvideti, da so vsi izvoljeni zastopniki, razen profesorja Sirk, nastavljeni na tržaških šolah. Od sedmih zastopnikov je torej samo eden Goričan. In še ta je bil izvoljen, ker sta se sindikat slovenske šole v Trstu in Goriči prej domeni, da bodo profesorji in učitelji na Tržaškem in Goriškem volili skupne kandidate: Albina Sirk iz Gorice, Aleksandra Kriščaka in učiteljico Ivano Hrovatin iz Trsta.

Ko bi ne bilo tega dogovora, bi Goričani ostali brez svojega zastopnika v deželni komisiji. Vse bi pobrali Tržačani, ker jih je pač več. Ali je tako prav?

Nam se ne zdi prav, temveč menimo, da bi se morali tudi ravnatelji med seboj domeniti in prepustiti vsaj eno mesto kakemu ravnatelju iz Gorice. Z ozirom na število dijakov in z ozirom na pravičnost, da je tudi manjšina primerno zastopana, (v tem primeru tvorijo manjšino slovenski ravnatelji in šolniki na Goriškem), bi morali Goričani imeti vsaj dva zastopnika v deželni komisiji na sedem članov.

Pričakujemo, da bo pri prihodnjih volitvah prišlo do takega medsebojnega sporazuma tudi pri ravnateljih in nadzornikih slovenskih šol v Italiji in da ne bo Trst vsiljeval svojega monopola. To zahteva pravičnost in blagor slovenskih šol.

Ekumensko sv. pismo v španščini

Trije strokovnjaki, dva katoličana in en protestant, so pripravili ekumensko izdajo sv. pisma v španščini. Tako se tudi »katoliška« Španija vedno bolj odpira ostalim krščanskim verskim skupnostim.

slednje leto je pri Odrinu porazil latinskega cesarja Balduina Flanderskega, ga ujel in dal zapreti v stolp ob reki Jantri v Trnovem, kjer je Balduin umrl.

Pod carjem Ivanom Assenom II. (1218-1241) je imelo kraljestvo tako razsežnost kot pod carjem Simeonom Velikim (893-927). Obsegalo je današnjo Srbijo, Albanijo, Severno Grčijo in Romunijo brez Sedmograške. Ivanu Assenu II. je uspelo doseči tudi cerkveno neodvisnost od carigradskega patriarha. Trnovo je postalo sedež bolgarskega patriarha.

Pod zadnjimi tremi vladarji (1324-1396) je mesto doživelo svoj vrhunec v kulturnem vzponu. Toda turški osvajalci so se mu bližali neizprosno.

Leta 1372 pade mesto Plovdiv, leta 1382 Sofija in spomladi 1393 se pojavijo turške čete pred zidovi Trnovega. Po treh mesecih obleganja 17. julija pade mesto Turkom v roke. Vse palače in cerkve so uničene. Namesto cerkva nastane v naslednjih letih 21 mošej in 40 hanov (gostišč za prenočevanje). V tem času se razvije v mestu tkanje svile.

(Drugi naprej)

JOZE JURAK

EKUMENSKO POTOVANJE V BOLGARIJO (15)

Taka je žalostna zgodba bolgarske uničene, ki je sprva mnogo obetala, pa se potem zaradi nesrečnih okoliščin razblinila v nič. Medtem so pravoslavni Bolgari leta 1870 ob podpori Rusije dosegli od turškega sultana priznanje samostojnega eksarhata, česar pa carigradski patriarh ni priznal in je bolgarsko Cerkev izobčil. Do pomiritve je prišlo šele leta 1948. Leta 1953 je bil ustanovljen sedanji, v zgodovini tretji bolgarski patriarhat.

Danes vodi bolgarsko Cerkev Sveti sinod, ki ga sestavljajo patriarh in štirje metropolit. Za finančne zadeve Cerkev skrbi poseben cerkveni svet. Po smrti patriarha Cirila (1971) je bil izbran za patriarha metropolit Maksim.

Pravoslavnih vernikov je v Bolgariji nekaj nad sedem milijonov. Razdeljeni so v

Zadnja predstava SS gledališča v Gorici

V torek 18. junija ob 20.30 bo gostovalo v Verdiju v Gorici Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice. Do gostovanja bi moralo priti že pred nedavnim, toda zaradi podlega fašističnega bombnega atentata v Brescii, vsled katerega je prišlo do vsedravnega protesta in stavke, je napovedana predstava odpadla.

Primorsko dramsko gledališče prihaja k nam v goste s komedijo Jeana Anouilha »Skušnja ali kaznovana ljubezen«, v kateri ljudje na graščini vadijo »Dvojno zvestobo« francoskega rokokojškega komediografa Marivauxa. Situacije v tej igri pa za čudo ustrezajo situacijam, ki nastanejo med posameznimi igralci, ki naj bi uprizorili Marivauxovo igro. Resničnost se tedaj prelijeva z igro in obratno.

Anouilhovo komedijo je režijsko postavil na oder Dušan Mlakar, sceno si je zamislil Niko Matul, kostume je izbrala Milena Kumar, prevajalsko delo pa je opravil Bruno Hartman. Nastopajo Matjaž Turk, Dragica Kokot-Solar, Metka Franko, Stane Leban, Ivo Barišič, Tone Solar in Teja Glažar.

To bo zadnja abonmajška predstava SS gledališča v Gorici, zaradi česar uprava tržaškega gledališča toplo vabi svoje zvesto občinstvo, da se udeleži torkove predstave v Verdiju.

Razstava domačinke samouka

V nedeljo 9. junija je bila v dopoldanskih urah v Zupnijskem domu v Steverjanu odprta slikarska razstava Antonije Rožič, ki se je tako uspešno uvrstila med tako imenovane slikarje naivce (naif). Antonija Rožič se je rodila leta 1909 v Steverjanu v kmečki družini z devetimi otroki. Čeprav si je silno želela iti v šole, je v tistih razmerah mogla dovršiti le dva razreda osnovne šole.

Med zadnjo vojno se je ponesrečila na hrbtnici in postala invalid. Romala je od bolnišnice do bolnišnice, iskajoč zdravja. V bolnišnici Valdoltra je leta 1946 začela prvič risati.

Sprva je uporabljala za svoja dela tehniko senčenja s svinčnikom, kasneje pa se je začela ukvarjati tudi z akvareli in prav v njih našla svoj osebni stil ter izraz. Njene slike so izrazno močne in živo barvne. Iz njih diha veselje, toplina, sreča, hrepenenje po nečem popolnem. Navadno prikazuje naravo: cvetice, ljudi in pokrajino. V svojih delih kaže velik dar opazovanja. Svojim stvaritvam zna viliti veselje, toplino in domačnost.

Zato obisk razstave vsem toplo priporočamo. Odšli bodo z nje duhovno obogateni.

Praznik špargljev 1974

V nedeljo 2. junija se je zaključil v Štandrežu tradicionalni Praznik špargljev, ki sta ga priredila PD »Štandrež« in domače Kmečko društvo. Praznovanje je letos trajalo štiri dni na prostoru »pri Konsumus«.

Program je bil zelo pester. Praznovanje je odprl ansambel »Janeza Jeršinovca s Planšarje« iz Ljubljane, naslednjega dne pa se je izkazal ansambel Lojzeta Hledeta iz Steverjana. V soboto 1. junija je igrala skupina »Kondor« iz Bazovice, zaključil pa je ansambel »The Lovers« iz Sovodenj. Vsi ti ansambli z bogatim repertoarjem so igrali tudi za plesno zabavo ter privlačili mladino in tudi starejše pare.

V nedeljo 2. junija je bil na sporedu koncert pevskih zborov. Nastopil je mladinski zbor »Štandrež«, ki je pod vodstvom

Elvire Chiabai prijetno in ubrano zapel tri narodne. Mladina iz Podgore je nastopila z dekliškim triom ob spremljavi harmonike. Sledil je nastop vsem dobro znanelega moškega zbora »M. Filej« iz Gorice pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Nedeljski koncert je zaključil mešani zbor »Bojan« iz Dornberka pod vodstvom inž. Hareja. Ta zbor se je prvič predstavil občinstvu v Štandrežu in bil deležen tople pohvale.

Praznik špargljev je vse dni uspešno potekal, zadovoljil je vaško skupnost ter tudi goste iz sosednih in drugih krajev. Vsi so bili navdušeni nad tem praznikom, ki je poleg zabave nudil dobro domačo jedjo in osvežil s pristno domačo kapljico; mnogi so radi prihiteli k srečolovu, ki je razpolagal s številnimi bogatimi dobitki. Pritegnila pa je tudi razstava in prodaja špargljev. Ob stojnici lepo vezanih špargljev se je zbralo mnogo kupcev, ki so se med nakupovanjem posvetovali glede priprave tega tipičnega štandreškega pridelka. Naše dobro izvežbane kuharice so rade potregle z navseti ter jih povabile na pokušnjo že kuhanih špargljev.

Pripravljani odbor Praznika špargljev se zahvaljuje vsem, ki so sodelovali in pripomogli k uspešnemu potekanju praznika. Posebna zahvala gre predvsem Dominiku Nanutu, ki je dal na razpolago prostor, na katerem se je praznik vršil.

Umril je goriški glasbenik prof. Lipizer

V Gorici je umrl dolgoletni ravnatelj goriške mestne Glasbene šole prof. Rodolfo Lipizer. Pokojnik je imel velike zasluge na področju goriške glasbene dejavnosti, saj je bil med ustanovitelji omenjene glasbene šole. Tej je začrtal pot in jo precej dvignil, tako da ima ta sedaj učne programe, ki so izenačeni onim na konservatoriju.

Prof. Lipizer je bil tudi priznan violinski pedagog in je napisal več pomembnih didaktičnih del s tega področja. Kmalu po vojni je ustanovil goriški simfonični orkester, ki je vrsto let nastopal s samostojnimi koncerti. Vsa leta je tudi predsedoval žiriji mednarodnega tekmovanja pevskih zborov »Seghizzi« v našem mestu.

Pokojni glasbenik je vtil ljubezen do glasbe tudi mnogim Slovincem, ki se ga bodo gotovo vedno radi spominjali.

Smrt mladega orožnika

V okviru policijske dejavnosti, naperjene proti fašističnim skrajnežem, je prišlo pretekli teden do hude nesreče, pri kateri je izgubil življenje mlad orožnik Bojan Claudi. Karabiner je z dvema kolegom stražil ponoči zapuščen kamnolom blizu Šempolaja. Domačini so namreč javili, da se tam večkrat zbirajo sumljivi mladeniči, po vsej verjetnosti fašisti, ki se vadijo z orožjem. Med straženjem se je po nesreči enemu od orožnikov sprožil samokres. Naključje je hotelo, da je strel zadel Claudija, ki je bil pri priči mrtve.

Zaradi prvih nejasnih novic so oblasti mislile, da je prišlo do streljanja, zato je policija zastražila vse ceste. Zadevo so razčistili šele naslednje jutro.

Bojan Claudi je bil doma iz Gorice, rodil pa se je v Ljubljani, kamor se je takrat preselil njegov oče in se tam tudi poročil.

Po pogrebni svečanosti v Trstu so Claudija prepeljali v Gorico in ga pokopali na Mirenskem pokopališču.

Pismo Združenja staršev otrok iz Sv. Križa tržaškemu županu

Podpisani odbor Združenja staršev iz Sv. Križa se obrača na Vas s prošnjo, da bi podvezli primerne ukrepe v smeri uresničevanja načelno že sprejetih obveznosti, ki jih vsebuje petletni načrt glede gradnje novega slovenskega šolskega centra v Sv. Križu.

Ob tej priložnosti želimo opozoriti na stike, ki smo jih imeli z odgovornimi občinskimi upravitelji ob sestanku, ki ga je s tem v zvezi priredila konzulta za Zahodni Kras na Proseku 22. marca letos, na katerem je bilo sprejeto stališče o nujnosti gradnje novega šolskega poslopja na območju naše vasi. Radi bi v čim krajšem možnem času izvedeli, če je občinska uprava, ki ji Vi načelujete, že izdala kak načrt v tem smislu. V pozitivnem primeru Vas podpisani vljudno naprošamo, da nas uradno seznanite z njegovo vsebino. Obenem Vas spominjamo na že sprejeti predlog omenjene konzulte, da občinska uprava začasno poskrbi za prevoz dijakov nižje srednje šole na sedež »Legos« in obratno.

V pričakovanju skorajšnjega odgovora, Vas prosimo, da sprejmete izraze našega globokega spoštovanja.

★ SOCIALNI KOTIČEK ★

Povišanje socialnih prispevkov za kmetovalce. Neposredni obdelovalci, ki plačujejo splošno obvezno zavarovanje za primer invalidnosti, starosti in v korist preživelih, bodo v letu 1974 morali plačevati višje prispevke. Novi zakon predvideva tudi plačevanje posebne zavarovanja proti nezgodam na delu INAIL. (Do sedaj so kmetovalci plačevali zavarovanje proti nezgodam na delu z davki na zemljišče.) Sedva bo višina prispevkov odvisna od vsake občine posebej. Za leto 1974 bodo prispevki: za moško delovno silo približno 50.000 lir, za žensko delovno silo približno 38.000 lir, letni prispevek za družinske člane v breme 11.000 lir. Za gorata področja so prispevki znižani, za moškega približno 37.000 lir, za ženo in otroka 29.000 lir, medtem ko za družinske člane v breme ni nobene razlike.

Minimalna pokojnina. Dne 16. aprila letos je bil sprejet zakon št. 144, ki predvideva med drugim, da je upokojencu zagotovljena minimalna neposredna pokojnina, akoravno prejema katero koli drugo posredno pokojnino kot preživel družinski član.

Za pojasnila in brezplačno izpolnitev ustreznih prošelj se obrnite na patronat EPACA, ul. Roma 20, Trst.

Zveza neposrednih obdelovalcev obsoja atentat v Brescii

Vsedravnna Zveza neposrednih obdelovalcev, ogorčena nad podlim atentatom v Brescii, se v imenu kmetovalcev pridružuje obsodbi, ki jo je izrekla vsa demokratična javnost. Pokol je nadaljnji dokaz, da se hoče zavreti napredek, za katerega se bori delavski razred.

Zato kmetovalci zvesti ustavi, ki se je rodila iz odporiškega gibanja, poudarjajo, da bodo še dalje branili demokratične pridobitve.

★ ZA KMETOVALCE ★

Mleko - 150 lir liter

Po pogajanjih, ki jih je vsedravnna Zveza neposrednih obdelovalcev imela v Rimu z vlado in njenimi organi, se je vlada obvezala, da bo ceno mleku pri proizvajalcu zvišala na 150 lir za liter.

S to vladno obvezo je Zveza neposrednih obdelovalcev dosegla uspeh, za katerega se je dolgo borila ne da bi dobila kakršno koli podporo od drugih strokovnih organizacij.

Vsi se morajo zavedati, da je položaj na kmetijah izredno težaven. Če bo kriza, v katero je bilo pahnjeno kmetijstvo, trajala, bo v kratkem propadla vsa živinoreja v državi in z njo vsa mlečna proizvodnja. Kako je prišlo do tega? Analizirajmo najbolj vidne vzroke! Po eni strani so stroški za krmo iz dneva v dan dražji, po drugi splošna kriza in razvrednotenje italijanske lire vedno bolj krčita pičli zaslužek, ki ga ima kmetovalec.

Če bi kdo trdil, da je zahteva po minimalni zagotovljeni ceni 150 lir za liter mleka prevelika ali pretirana, naj ne pozabi, da imajo kmetovalci nezavidljiv rekord: kmečko delo zahteva največ truda in nudi najnižjo plačo. Plača za kmetovo trdo delo je cena, po kateri lahko prodaja svoje pridelke. Ne pozabimo, da stane liter mleka manj kot steklenica mineralne vode.

Zato bo Zveza neposrednih obdelovalcev še naprej vztrajala z zahtevami za doseg pravičnih cen, ki bodo upoštevale vse podražitve stroškov pri proizvodnji, ki jih mora prenašati kmetovalec.

Deželna komisija za šolstvo

Pred kratkim so slovenski šolniki volili svoje predstavnike v deželno šolsko komisijo. Izvoljeni so bili: ravnatelj Vladimir Turina in Ivan Baša, nadzornik Oskar Bole, didaktični ravnatelj Egidij Strnad, profesorja Albin Sirk in Aleksander Kriščak ter učiteljica Ivana Hrovatin.

Izvoljeni predstavniki tržaške pokrajine pa so Marij Maver, Lucijan Volk in Boris Iskra.

Atletika. Na Mladinskih igrah goriške mestne občine so naraščajniki Olympije spet dosegli nekaj dobrih rezultatov. Tomaž Devetak je zasedel prvo mesto v teku na 2000 m s časom 7'16"8; Jurij Laurenti je v črslu kroglo 11,36 m in pretekel 80 m v času 10"6 (prvo mesto v metu krogle je osvojil Vladimir Kont, član Doma, z rezultatom 12,88 m); Peter Klanjšček je v skoku v višino preskočil 150 cm.

Tomaž Devetak in Vladimir Kont se bosta udeležila mednarodnega tekmovanja med Gorico, Novo Gorico in Celovcem, ki bo v Novi Gorici 16. junija. Pokrajinsko tekmovanje v atletiki bo v soboto 22. junija v Gorici na stadionu na Rojcah.

Odbojka. Moštva, ki se nameravajo udeležiti letošnjega turnirja »Pokal Peter Spacapan«, naj se prijavijo do sobote 15. junija na sedežu Olympije (viale XX Settembre 85, tel. 81120) ali pa pri odbornikih Olympije; vpisnina znaša 1.000 lir. Nastopajoča moštva bodo razdeljena v dve kategoriji: kategorija A (moštva, ki so nastopala v »Serie D« in v višjih »serijah«); kategorija B (moštva, ki so nastopala v »Prima e Seconda Divisione«).

Ločitve zakona v Avstriji

Po uradnih podatkih je bilo lani v Avstriji 9.958 ločitev zakona. V tem zlasti prednjači Dunaj, kjer je 42% vseh ločitev. Na tisoč sklenjenih zakonov pride v Avstriji šest razvez.

Poletne počitniške kolonije

Kot je že bilo objavljeno, se bo tudi letos vršila poletna počitniška kolonija za otroke slovenskih ljudskih in srednjih šol do 12. leta starosti (gorska kolonija v Ovaro, obmorska kolonija v Nabržini-Sesljanu). Kdor se še ni prijavil za kolonijo, naj to takoj stori ali pri pristojnem uradu svoje občine (v Doberdolu, v Sovodnjah, v Steverjanu, v Gorici na Higienem zavodu v ul. Mazzini) ali pa v uradu Vincencijeve konference v Gorici na Placuti št. 18, prvo nadstropje (tel. 83177).

Kolonija se bo najbrž začela prvi teden julija, in verjetno za dečke in deklice istočasno.

Kdor bi rad pomagal kot delovna moč ali kot nadzornica, naj se takoj javi v uradu Vincencijeve konference na Placuti.

OBVESTILA

Tržaško-goriško romanje v Oropro se bo vršilo od ponedeljka 8. do četrta 11. julija vključno. V goriški skupini je še nekaj prostih mest. Priglasite se na upravi našega lista.

Vpisovanje v prvi razred na vseh osnovnih šolah s slovenskim učnim jezikom na področju didaktičnega ravnateljstva Gorica-Doberdob bo od 20. junija do konca tega meseca od 9. do 12. ure vsak dan. V pošte pridejo otroci, rojeni v letu 1968. Učenci ostalih razredov bodo avtomatično vpisani v naslednje razrede.

Vstopni izpiti za posamezne razrede na državnem učiteljsku »A.M. Slomšek« v Trstu se bodo pričeli 17. junija ob 8.30 s pismeno nalogo iz slovensčine. Razpored izpitolov je na šolski oglasni deski.

DAROVI

Za Katoliški dom: Stefanija Bremec 6.000; N. N. 3.000; N. N. 6.000; U. Z. 3.000; N. N. 10.000; N. N. 10.000; N. N. 6.000; N. N. 3.000; N. N. 3.000; N. N. 4.000; Marijina družba 30.000 lir.

Za misijonarja Ivana Stanta: B., Gorica, 10.000; N. N., Gorica, 5.000 lir.

Za slovenske misijonarja: Frančiška Brezavšček 20.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Kupim vilo (hišo) v naslednjih krajih: Barkovlje, Rumena hiša, Opčine. Telefonirati po 20. uri na številko 724450 (izven Trsta dodati 040).

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15. **Dejstva in mnenja:** 14.30 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 16. do 22. junija 1974

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Komorna glasba. 11.15 Mladinski oder: »Veliki bedaki«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Naša gospa. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 15.45 »Potovanje v Ameriko«. Drama. 17.00 Nedeljski koncert. 18.00 Sport in glasba. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika. 22.10 Sodobna glasba. 22.20 Pesmi za vse.

Ponedeljek: 11.35 Opolodne z vami. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Glas in orkester. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 20.35 Slovenski razgledi. 22.15 Sprostitve ob glasbi.

Torek: 11.35 Pratika. 12.50 Medigra na pihala. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 18.50 Glasbeni utrinki. 19.10 Šaljive zgodbe F. Mikuletiča. 19.20 Za najmlajše. 20.35 Alban Berg: »Wozzeck«, opera. 22.15 Pesmi brez besed.

Sreda: 11.35 Opolodne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Orglar Angelo Rosso. 18.50 Priljubljeni pevci. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Zbori in folklor. 20.35 Simfonični koncert. 20.55 Za vašo knjižno polico. 21.35 Ritmične figure.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Umetniki in občinstvo. 19.10 L. Ariosto. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Češnjev vrt«. Igra. 22.20 Glasba v noč.

Petek: 11.35 Opolodne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Sodobni slovenski skladatelji. 19.10 Alojz Rebula: »Smrt vinograda«. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Koncert. 21.20 V plesnem koraku.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Certistrti naše dežele. 19.10 Prosvetno društvo Ivan Grbec v Skednju. 19.25 Revija zborovskega petja. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Novi serum«. Dramatizirana zgodba. 21.10 Ritmični orkester. 21.30 Vaše povelje.

LJUBLJANSKA TV

Spored od 16. do 22. junija 1974

Nedelja: 9.20 Reymont: »Kmetje«. 11.05 Otroška matineja. 12.05 Nedeljsko popoldne. 17.50 »Mirmo poletje«, jugosl. film. 20.40 V gosteh pri Nušiču.

Ponedeljek: 17.50 Hudobni graščak. 18.30 Ali rastline čutijo. 19.00 Mladi za mlade. 20.40 »Sosedje«, drama. 21.50 Kulturne diagonale.

Torek: 17.25 Prigode neke kapljice. 19.20 Nogomet Jugoslavija: Zaire. 19.30 Reymont: »Kmetje«. 22.40 Nogomet Škotska: Brazilija.

Sreda: 16.15 S svetovnega prvenstva v nogometu. 17.35 »Beli kamen«. 18.45 Prišleki. 20.40 »Ujemite naju, če moretes, film. 22.25 Nogomet Argentina: Italija.

Četrtek: 16.00 S svetovnega prvenstva v nogometu. 17.20 Junak mojega otroštva. 18.10 Otroci in mi. 19.15 Po sledih napredka. 21.40 Glasbena oddaja.

Petek: 17.15 Pisani svet. 18.15 Jugoslovanska folklor. 18.50 Atletika. 19.15 Pet minut za boljši jezik. 20.40 Čas morilcev.

Sobota: 15.00 Tekmovanje v kajaku. 15.50 Nogomet Jugoslavija: Škotska. 18.50 Let snežne gosi, film. 20.40 Stirijski asi. 21.30 Pravniki, film. 22.10 Nogomet Vzh. Nemčija: Zah. Nemčija.

SS gledališče v Trstu, SPZ in ZSKP iz Gorice ter EMAC iz Gorice javljajo gostovanje PDG iz Nove Gorice, ki bo nastopilo s komedijo

Jean Anouilh

SKUŠNJA ALI KAZNOVANA LJUBEZEN

Uprizoritev igre bo v torek 18. junija ob 20.30 v gledališču Verdi v Gorici za abonma red A (mesto, okoliški in mladinski).

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12% davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

VODSTVO ZAVODA SV. DRUŽINE V GORICI

javlja, da bo v soboto 15. junija ob 19. uri v ul. Don Bosco 66

URADNO ODPRTJE NOVEGA POSLOPIJA

v prisotnosti predstavnikov oblasti in povabljenih zastopnikov raznih naših ustanov. Ob tej priložnosti nastopi mešani zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice. Obred blagoslovitve bo izvršil goriški nadškof msgr. Cocolin.

Obenem vabi vse prijatelje zavoda, da pridejo na

KULTURNO PRIREDITEV

ki bo v nedeljo 16. junija ob 17. uri v novih zavodskih prostorih.

Prireditve vključuje nastop moškega pevskega zbora »M. Filej«, nastop več otroških pevskih zborov, otroške prizore, priložnostni govor in ogled novega poslopja.

Naj bi bila naša udeležba na tem srečanju čim večja in izraz naše naklonjenosti do tega pomembnega zavoda v naši skupnosti!